

[Tugendhat a jeho pojem „intellektuelle Redlichkeit“]

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[2002](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[2002](#)

◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 9. 9. 2002

◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 9. 9. 2002

[Tugendhat a jeho pojem „intellektuelle Redlichkeit“]

Tugendhat také často mluví o „intellektuelle Redlichkeit“; to se ostatně hojně vyskytuje i u jiných autorů. Co tím vlastně máme rozumět a jak to překládat do češtiny? Ono to v češtině moc dobře nezní, řekneme-li „intelektuální čestnost“ či „poctivost“. Samozřejmě nejde o „intelekt“ ve smyslu inteligence v psychologickém smyslu (zhruba tedy o „chytrost“). Je třeba jí k etymologickým kořenům a zejména správně vybrat hlavní konotace: inter-legere, jinak čtení mezi řádky, čtení toho, co tam „není“ v podobě shluků písmen. Poctivost takového čtení pak spočívá právě v odpovědnosti vůči tomu, co tem „není“, co jen za určitých okolností, určitých situacích přichází, aby nás to oslovilo, aby to nově promluvilo. – Bohužel mám dojem, že toto Tugendhat na mysli nemá. Je charakteristické, že krátce předtím mluví o tom, jak to je náročné a namáhavé (anstrengend, mühsam), když sami rozvíjíme něco nového (wenn man selber etwas Neues entwickelt). Tady je rozhodující to „nové“: odkud přichází? Je to náš výmysl? Je to náš výtvor? Náš nápad? (Ovšem v češtině – nejen v češtině – nese s sebou slovo „nápad“ nepřeslechnutelný spoluvýznam čehosi, co na nás padá, tedy co nevychází z nás, nýbrž přichází k nám a padá na nás, usedá na nás, osedlává si nás.)

(Praha, 020909–2.)